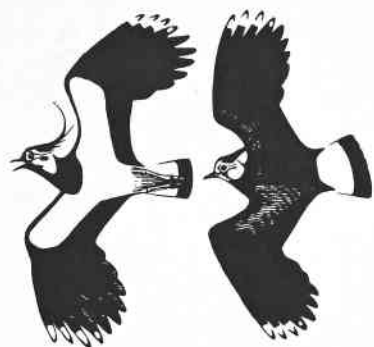

ISSN 0908-858X
Postbesørget blad

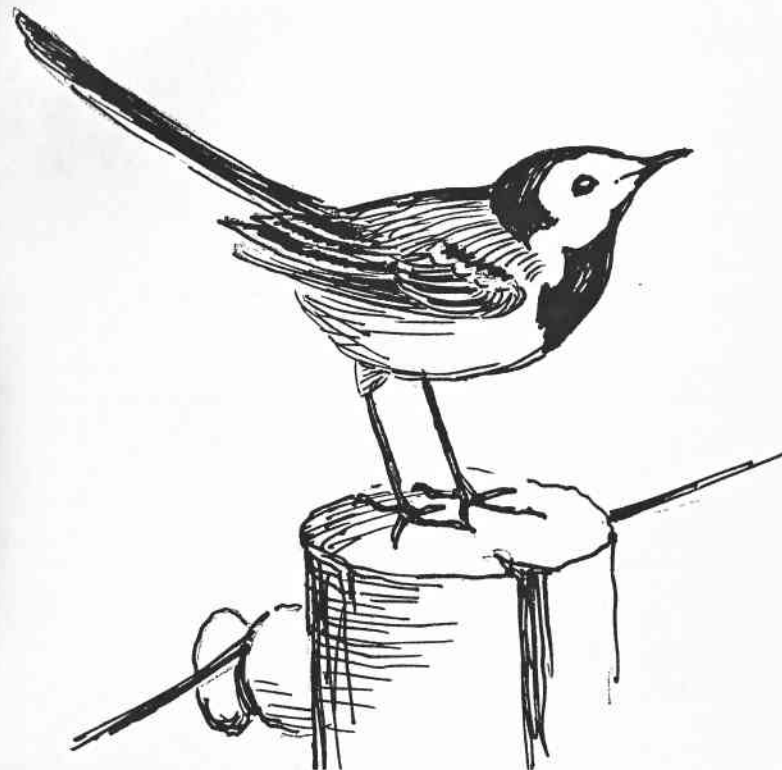
9106 ODC 209
NIELS BOMHOLT JENSEN
LANGEMARKEN 3
ULBØLLE
5762 VESTER SKERNINGE

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF- FYN

4. ÅRGANG NR. 4, DEC. 1996

Hov - foråret 1996

Ande-debat

Havfugletræk ved Horseklint

Nyt fra bestyrelsen

Skagensturen

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Oplag: 630

Tryk: Micro-Forma

Redaktion:

Jacob Sterup Andersen - Niels Larsen - Tim Hansen
Hans Milter Pedersen - Michael Mosebo Jensen

Kontaktadresse, redaktionen:

Niels Larsen, Fengersvej 34 st.tv. 5230 Odense M, tlf. 66 14 49 86

Fra felten:

Tim Hansen, Isgaardsvej 36 st.th. 5000 Odense C, tlf. 65 91 27 36
I felten: 40 92 42 76. Ring straks, hvis du ser noget usædvanligt!

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Indhold:

Hov Nordstrand - foråret 1996	4
Skovfugletællerkursus 1996	16
En and	17
Fra felten	19
Havfugletræk ved Hørseklint	22
Nyt fra bestyrelsen	27
Generalforsamling og møder	28
Ekskursioner	29
Skagensturen 1996	30

Tegninger: Aksel Hansen: forsiden
Ole Runge: øvrige

Fotos: Esben Eriksen: side 19
Thomas Hellesen: side 20
Niels Larsen: side 21

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Så er et år igen ved at være gået, og det sidste 1996-nummer af Havrevimpen er på gaden. Tiden er hermed kommet, til at du får samling og overblik over dine fugleagttagelser i det forløbne år. Hvis du dernæst sørger for at få tallene indsendt til redaktionen umiddelbart efter nytår, kan du gå ind i 1997 med god samvittighed!

Som vi plejer på denne årstid, er der indlagt et girokort til frivillig indbetaling af 40 kr. til delvis finansiering af bladet

Husk generalforsamling d. 3. februar!

Læs nærmere herom inde i bladet

Rovfuglefodring stoppet!

Antallet af mus omkring den offentlige foderplads vest for Arreskov Sø er så stort, at de har lavet omfattende skade på en tilstødende kirsebærplantage. Rovfuglene spiser sig mætte i foderet og interesserer sig derfor ikke for mus

Sidste nyt!

Fyns Amt har netop købt Vejen på Tåsinge til overtagelse pr 1 april 1997. Dette medfører bl.a. at jagten på vandfugle stopper med udgangen af denne jagtsæson. Det er planen at opføre et fugletårn.

Observatører søges til Nordlangeland

I foråret 1996 blev der for første gang foretaget systematiske trækobservationer fra Hov Nordstrand på Nordlangeland, og en del af forårets iagttagelser fremgår af artiklen på de følgende sider. Til foråret 1997 søges observatører, der kunne tænke sig at dække trækket på Nordlangeland. Der ønskes observatør til perioden 15 marts til 31 maj, og der ydes et kosttilskud på 1500 kr om måneden. Ved ophold på minimum 1 måned godtgøres udgifterne til billigste rejseform. Indlogering sker i en campingvogn med fortelt, der vil være opstillet på en campingplads centralt i området. Skulle du være interesseret i at dække hele perioden eller bare en del af den, kan henvendelse ske til:

Søren Bøgelund, Gulstavvej 14
5935 Bagenkop, Tlf 62 56 20 05

Hov Nordstrand - foråret 1996

Jacob Sterup Andersen og Ole Tønder

Fynsafdelingen af Dansk Ornitologisk Forening investerede i 1995 i en campingvogn med henblik på oprettelse af en fynsk fuglestation. Campingvognen var dette efterår placeret på Sydlangeland og blev 9 september indviet som DOF-Fyns Fuglestation. Da Sydlangeland ikke er noget decideret forårstræksted, skulle der findes en alternativ placering til stationen for foråret 1996. Det af DOF-Fyn nedsatte fuglestationsudvalg besluttede på et møde i november 1995, at mulighederne på Nordlangeland skulle prøves af.

Her blev der i 1960'erne drevet et stort feltarbejde af en gruppe ornitologer (se Wulff 1961, Sørensen & Larsen 1968 og Tønder 1969, 1973), men indsatsen var dengang mest koncentreret omkring ringmærkning, mens trækobservationerne var af mere tilfældig karakter. Af denne grund ville det være interessant at undersøge, hvor godt et træksted området var.

Som det gerne skulle fremgå af nærværende artikel, viste Hov Nordstrand på Nordlangeland sig da også at være et glimrende træksted for en række arter. Specielt sås mange svaner og gæs, duer, lærker og finker. Af rovfugle overraskede især trækket af kærhøge og Fiskeørn, mens der sås mere moderate tal af

f.eks. Hvepsevåge, Rød Glente og Musvåge samt af falkene.

Ringmærkningen skuffede til gengæld med kun 1 206 mærkede fugle, hvilket sandsynligvis skyldes, at sommerhusområdet er blevet for stort og bevoksningen for høj til, at der kan fanges tilfredsstillende med fugle.

I alt sås 166 fuglearter i området i løbet af foråret, og dette var på trods af, at arter som Toppet Lappedykker, Skeand, Blishøne og Lille Korsnæb glimrede ved deres fravær.

Bemanding

Ole Tønder opholdt sig på stationen som ringmærker gennem hele perioden 16/3 - 27/5, dog undtaget dagene 4-5/4 og 27/4.

Observatører var Jacob Sterup Andersen i perioderne 18/3-15/4, 3-6/5 og 13-17/5 og Jesper N. Kristiansen 20-21/4, mens Tim H. Hansen, Erik Danielsen, Kurt Hansen, Claus Dalskov og Bjarne Andersen m.fl. supplerede på flere datoer. Som det fremgår, var der mange dage, særligt sidst i april, uden tilfredsstillende dækning af dagtrækket.

Historisk tilbageblik

Kun de færreste kan prale af at kende noget særligt til Nordlangeland som træklokalitet og dette på trods af, at

det er næsten 30 år siden, at stedet for alvor blev "opdaget". Især i forårene 1967, 1968 og 1969 (og enkelte dage i 1970-72) besøgte en gruppe ornitologer i de fleste weekends og øvrige fridage lokaliteten. Her blev det foruden trækobservationer også til en del ringmærkning i området.

Stedet viste sig dengang at være en udmærket træklokalitet, hvor især småfugle- og duetræk blev bemærket. Rovfugletræk imponerede ikke nogen af årene, dog var der enkelte gode dage. 15/4-70 trak således 3 **Blå Kærhøge**, 69 **Spurvehøge**, 228 **Musvåger** og 15 **Fiskeørne**. Ses der bort fra denne dag noteredes dog max. 150 Musvåger (19/4-68), 10 Fiskeørne (11/4-68) og kun ganske få af de øvrige rovfuglearter.

Mulighederne for ringmærkning var fine, og i alt fik ca. 7.000 fugle ring på i årene 1967-72. I slutningen af perioden blev sommerhusområdet desværre udbygget, og kombinationen af stigende aktivitet af feriegæster, større spredning af de rastende fugle samt stadig højere bevoksning forringede efterhånden ringmærkningsresultaterne.

En del observationer af mere usædvanlige småfugle blev der naturligvis også gjort, hovedsagelig i forbindelse med ringmærkning. Listen tæller bl.a. **Natravn** (1 ringmærket i 68, 2 set 14/5-69), **Grønspætte** (set og ringmærket i 68), **Sydlig Blåhals** (ringmærket 14/5-67), **Hø-**

gesanger (1 ringmærket i 68) og **Gulirisk** (op til 3 set i 69). Desuden var sommerhusområdet tilsyneladende et fint sted for **Vendehals** (i alt 26 ringmærket, heraf 12 i 68) og **Rødtoppet Fuglekonge** (bl.a. 4 i 68).

Efter 1972 har der kun været sporadiske besøg af ornitologer på lokaliteten. Enkelte "gode ting" er der dog set, bl.a. er der gjort - desværre udokumenterede - observationer af **Hvidhalset Fluesnapper** (1983) og **Sorthovedet Måge** (1988).

Vejr og fugletræk - foråret 1996

Da stationen den 16. marts blev etableret, viste vejret sig fra sin barske side. I lighed med de forudgående dage sørgede kulde og en hård østlig vind for, at stort set intet trak. Men den 19. aftog vinden, og så skete der noget. Grågæs, Hulduer og Sanglærker skulle indhente det forsumte, og kulminerede alle de næste par dage, ligesom pæne tal af Viber, Alliker og Grønsiskener trak. Herefter fulgte nogle dage, hvor det enten blæste for meget, eller sigten var for ringe, til at trækket kunne nå de samme højder. Den 27. var det imidlertid slut med østenvinden, og en opfriskende vestlig vind fik snart ryddet ud i de ismasser, der ellers havde strakt sig i et kilometerbredt bælte langs kysten. Også disen forsvandt, og pludselig kunne man se både Fyn, Storebæltsbroen og Sjælland. Dagen efter forsøgte et større

antal Musvåger udtræk i en frisk sydvestenvind, og da vinden den 29 aftog, toppede denne art med 237 trækkende

Starten af april var præget af svage nordlige vinde, og i takt med at temperaturen steg, blev trækket bedre og bedre. Den 5 passerede et stort træk af Hedelærker og Bogfinker, og i løbet af eftermiddagen drejede vinden i øst, hvor den holdt sig til den 8. Disse dage (påsken) var nogle af forårets bedste: Rørhøg, Spurvehøg og Fiskeørn kulminerede, store mængder af Hættemåger, Ringduer og finker trak, de første svaler sås, Bramgæssene begyndte at røre på sig, og den 8. blev første større ringmærkningsdag. Men så var det også slut for denne gang. Den 9 satte dis en stopper for trækket, dog trak der stadig lidt rovfugle. Den 10 var det tåget, og den 11-13. var det en frisk til hård nordlig vind, der afholdt fuglene fra at trække. Herefter begyndte det igen at gå den rigtige vej, vinden aftog, og temperaturen begyndte stille og roligt at krybe i vejret. Dette gav da også resultater. Bramgåsetrækket kulminerede og ringmærkningsmæssigt blev det forårets bedste dage, især med store tal af Fuglekonger og Rødhalse. Mange af de Afrikatrækkende småfugle ankom, krydret med bl.a. Hærfugle, Aftenfalke og Rødtoppedede Fuglekonger. 23/4 blev forårets varmeste dag med op til 27 grader, men så var

det også slut med dette nærmest sommerlige vejr.

Den efterfølgende periode sneg dagstemperaturen sig igen ned på 10-15 grader, og i slutningen af april og starten af maj var trækket yderst ringe. Kortvarigt godt vejr den 13-14. gav de første Hvepsevåger og en Gulrirk. De næste dage blæste det op, og den 17 drejede vinden i øst. Den 18. trak i frisk østenvind bl.a. 2 Lærkefalte og over 3000 svaler og 1000 Gule Vipstjerter. Den 21. begyndte Knortegæssene at røre på sig og 62 Hvepsevåger trak, samme dag sås dog op mod 1000 på flere sjællandske lokaliteter. Den sidste del af maj var præget af skiftende vejr, og det regnede jævnlige Knortegåsetrækket kulminerede den 26. med over 11000, inden stationen dagen efter blev lukket i silende regn.

Området

Selve Hov Nordstrand er en relativt bred sandstrand, bredest i den vestlige del, hvor den inderste del af stranden er bevokset med buskads. Mod vest afgrænses Nordstranden af Øren, som er et mindre rev af sten og muslingeskaller. Ved Øren raster jævnlige vadefugle, specielt tidligt på dagen inden de bliver skræmt væk af lystfiskere og andre turister. Lidt syd for Øren ligger den 13 meter høje Frankeklint. Ved østenden af Nordstranden ligger Hoborg, hvor kysten drejer mod syd og bliver mere stenet.

Den østlige del af Langelands nordspids er bebygget med sommerhuse. Mod nord ud mod stranden ligger det ældste sommerhusområde, og lige syd for dette ligger "Engen", der er et fredet område bevokset af græs og lyng med spredte buske og træer. Syd for Engen ligger den nyere del af sommerhusområdet. I sommerhusområdet og på Engen kan der på gode dage raste pænt med småfugle, specielt Jernspurv, Rødhals og Fuglekonge, mens sangerne i højere grad holdt til i buskadset på Nordstranden.

Centralt placeret i området ligger Hov Camping, hvis plæne er god til rastende drosler, især tidligt på sæsonen inden der kommer så mange gæster. Vest og syd for campingpladsen og sommerhusområdet er der marker, som strækker sig sydpå til de store skovområder nord for Lohals.

Trækket over området

Størsteparten af vandfugletrækket (Knopsvane, Bramgås, Knortegås, de fleste ænder incl. Ederfugl) kom fra Det sydfynske Øhav og fulgte Langelands vestkyst op til Hov Nordstrand. Her skete der en spredning af trækket, idet nogle af fuglene fortsatte op gennem Storebælt, mens andre drejede af mod øst, sandsynligvis for at følge Sydsjællands kyst. For andre arter af vandfugle (Sangsvane, Grågås, Vibe, Hætte/Stormmåge) var trækket mindre kystbundet, og disse

fugle trak enten over land eller vand og fortsatte mod nord op gennem Storebælt.

Landfugletrækkets forløb over Nordlangeland var meget påvirket af vindens styrke og retning. Generelt fulgte trækket den mindst vindeksponerede kyst, dvs. lå vinden mellem nord og vest fulgte trækket østkysten, mens fuglene trak over den vestlige del af øen i østlig vind.

Trækobservationer

Faste trækobservationer i morgentimerne blev udført fra Nordstranden ud for campingpladsen, hvilket er Langelands absolutte nordspids. Her blev der tilstræbt observatørdækning de første 5 timer efter solopgang. Det skønnedes, at man herfra opnåede den bedste dækning af trækket, idet trækkende vandfugle (der trak op gennem Langelandsund) uden problemer kunne ses, og hovedparten af landfuglene passerede over dette punkt. I vestlige vinde var der dog det problem, at en stor del af landtrækket fulgte østkysten. Dette galdt specielt småfugle, men også mange rovfugle (specielt kærhøge og Fiskeørn) kunne i denne situation finde på at trække ud mod Omø et par kilometer nede ad kysten. Hvis trækket fortsatte op ad dagen, og vinden var vestlig, blev der derfor i stedet ofte observeret fra østkysten syd for sommerhusområdet, hvor størsteparten af det nordligste Langeland kunne overskues.

Gennemgang af udvalgte arter

SANGSVANE *Cygnus cygnus*

Flot træk med i alt 462 Sangsvaner. Hertil kommer 64 ubestemte gulnæbbede svaner, hvor de fleste jo nok har være af denne art.

Største dag blev 14/4 med 121 NØ, bl. a. et flot syn i form af én kile på 97 svaner, der kom trækkende fra Langelandsund og fortsatte op gennem den østlige del af Storebælt. Øvrige gode dage var 27/3 52 N, 7/4 52 N, 8/4 45 N og 15/4 40 N. De sidste sås 22-23/4.

GRÅGÅS *Anser anser*

Rigtig mange trækkende Grågæs sås, og sandsynligvis kunne det være blevet til endnu flere, hvis observationerne var startet tidligere på sæsonen. Kulminationen faldt i dagene 19-21/3 med 761 (max. 21/3 299 N + 1 S), hvorefter trækintensiteten stille og roligt aftog. I alt 1636 trækkende, heraf blot 42 i sydlige retninger.

BRAMGÅS *Branta leucopsis*

Bestanden af Bramgæs, der yngler i Nordrusland og Østersø-området og hovedsagelig overvintrer i Holland, omfatter omkring 70 000 individer og er i fremgang (Pirot *et al.* 1989). En stor del af denne bestand trækker over den sydlige del af landet under trækket fra Vadehavet til ynglepladserne.

I alt 9132 trækkende Bramgæs sås ved Hov Nordstrand i løbet af foråret, svarende til ca. 13% af den involverede bestand. De første Bramgæs sås 21/3 6 SØ og 28/3 11 NØ + 2 SØ, men først fra 8/4 (101 NØ), var trækket rigtigt i gang. De største dage blev 16/4 1643, 21/4 1595, 22/4 2710 og 25/4 1110. I maj stadig mange trækkende, i alt 1257 i denne måned med de sidste 21/5 160 og 22/5 16.

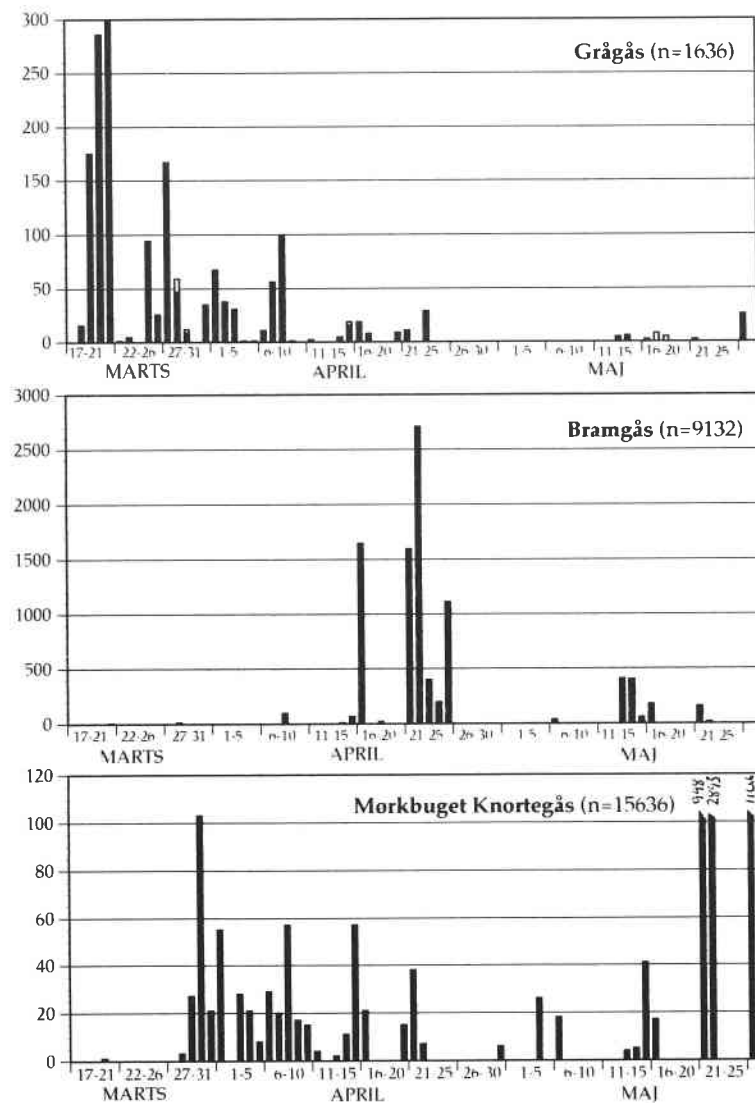
Det bør bemærkes, at dækningen af trækket var ringe mange af dagene under kulminationen i slutningen af april, så en del flokke er sandsynligvis trukket forbi i ubemærkedet.

MØRKBUGET KNORTEGÅS *Branta bernicla bernicla*

Den Mørkbugede Knortegås overvintrer hovedsagelig i det sydøstlige England, Vestfrankrig og Holland (Cramp & Simmons 1977), men i milde vintre kan nogle få tusinde overvinde i den tyske og danske del af Vadehavet foruden mindre antal ved Læsø, Endelave og Nordfyn (Meltofte *et al.* 1994, Olsen 1992). Fra marts begynder trækket væk fra overvintringslokaliteterne. Langt størsteparten af bestanden samles i Vadehavet, men også andre lokaliteter kan normalt opvise pæne tal; således ses jævnligt op til 4.000 i Det sydfynske Øhav i april. Det egentlige forårstræk direkte til yngleområderne i Nordrusland begynder fra medio maj.

Begge de to ovenfor omtalte trækbølger observeredes ved Hov Nordstrand. De første forløbere sås 20/3 1 Ø, og 28/3 3 SV-N, og fra 29/3 sås jævnligt småflokke, hovedsageligt trækkende mod øst. Frem t.o.m. 16/5 havde i alt 677 passeret, flest 30/3 103, 1/4 53, 8/4 57 og 15/4 57. Hovedtrækket gav følgende: 21/5 998 NØ, 22/5 2893 NØ og 26/5 11.066 NØ. Hermed blev totalen blev på ikke mindre end 15.634, hvilket svarer til ca. 9% af verdensbestanden (vurderet til 170.000 som gennemsnit for årene 1982-86 (Pirot *et al.* 1989)). Totalen kunne sandsynligvis være blevet endnu større, hvis ikke observationerne var stoppet 27/5, da der stadig kan trække mange fugle primo juni.

I øvrigt er en dagstotal på 11 066 et meget højt tal. Olsen (1992) nævner 23/5-1987 10 000 Sønderskoven, Als, som landets højeste dagstotal fra forårstrækket. Siden er dette dog overgået ved adskillige lejligheder, bl.a. 19/5-91 39.400 Sydlangeland.

Tidsmæssig fordeling af trækkende Grågås, Bramgås og Mørkbuget Knortegås. For Grågås angiver lyse søjler gæs trækkende i sydlige retninger.

RØRHØG *Circus aeruginosus*

Pænt træk med i alt 91 Rørhøge, hvilket gjorde det til den fjerdehyppigste rovfugleart efter Musvåge, Spurvehøg og Hvepsevåge. Første fugl, en ad han, trak 21/3, mens kulminationen faldt i påsken med 10 7/4 og 26 8/4.

BLÅ KÆRHØG *Circus cyaneus*

I alt 43 trækkende Heraf trak 41 i tiden 6-24/4 (se fig 6), og derudover fulgte enkelte eftermølere i maj. 13/5 1 N og 18/5 1 N + 2 F. Klart bedste dag blev 17/4 med 13, mens der på datoerne 8/4, 14/4 og 16/4 alle dage trak 5 fugle

SPURVEHØG *Accipiter nisus*

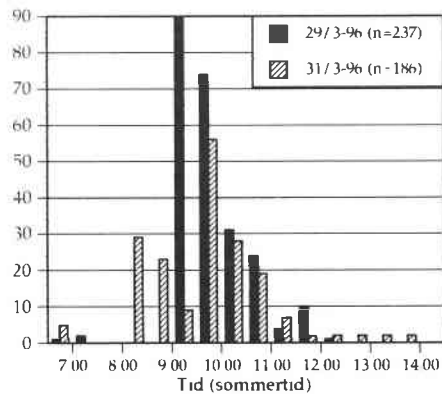
Spurvehøge-trækket startede med 2 fugle 23/3 og kulminationen fandt sted i forbindelse med påskens gode vejr, hvor der på tre dage trak 380. Efter 21/4, hvor 33 trak, var det stort set slut, og gennem resten af foråret blev det kun til 26 fugle. Totalen endte på 858, hvoraf fem dage nåede over de 50: 7/4 88, 8/4 204, 9/4 88, 14/4 104 og 16/4 71.

MUSVÅGE *Buteo huteo*

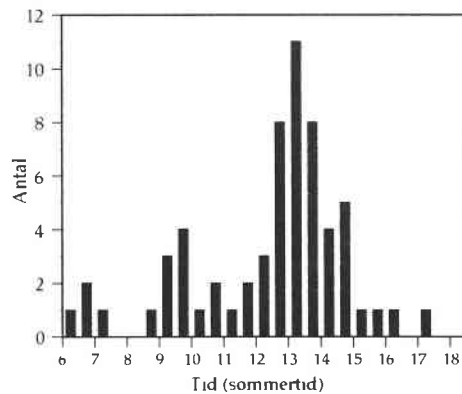
Totalen blev på 947 Musvåger, hvoraf størsteparten (76%) trak igennem i marts. De første større dage var 19/3 80, 21/3 49, 25/3 50 og 27/3 73, inden kulminationen faldt 29/3 og 31/3 med hhv. 237 og 186 fugle. Begge dage trak fuglene ud i løbet af formiddagstimerne, og de fleste lod til at trække mod Fyn. I april gik trækket næsten helt i stå, og 9/4 blev med 70 fugle eneste større dag. De sidste var 17/4 6 N og 25/4 2 N

FISKEØRN *Pandion haliaetus*

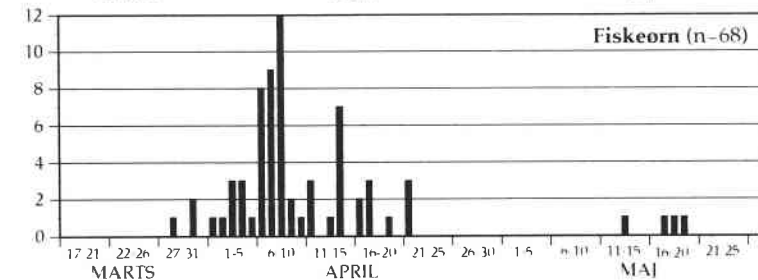
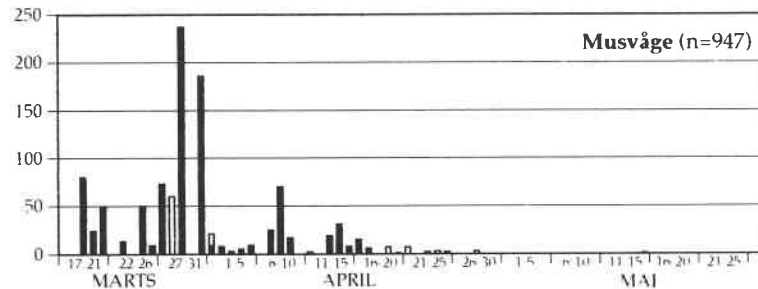
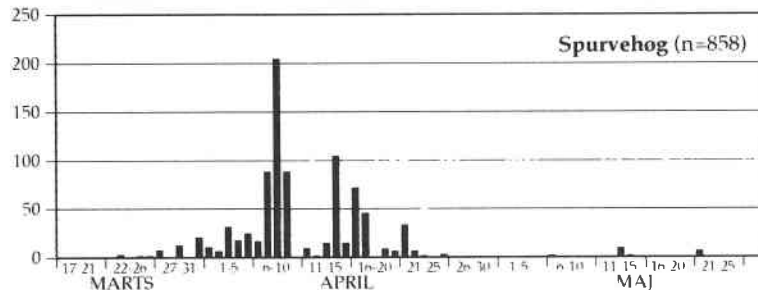
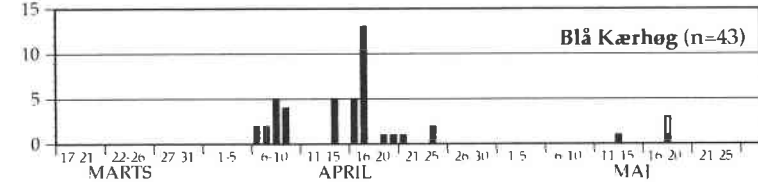
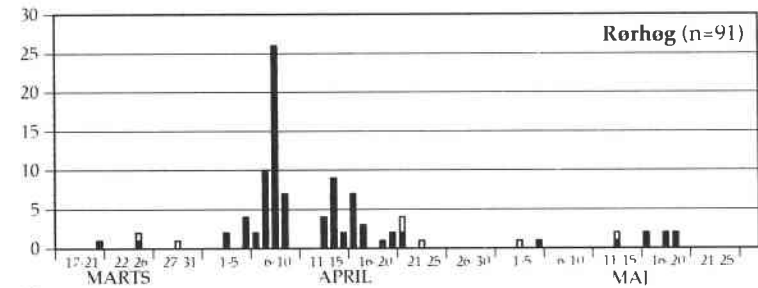
Med dagstotaler på både 10 og 15 fugle i årene 1968-70 kunne der forventes et pænt træk af Fiskeørne ved Hov Nordstrand, hvilket da også viste sig at være tilfældet. Totalen blev på 68 fugle, og man skal til Skagen eller Nordsjælland for at finde et større forårstræk af Fiskeørne. Første fugl trak 28/3, og de bedste dage blev 6/4 8, 7/4 9, 8/4 12 og 14/4 7. I maj 4 trækkende, hvoraf en trak SV (17/5)

Træktidspunkt for Musvåge 29/3 og 31/3, angivet som antal pr. halvtimesperiode

Træktidspunkt for Fiskeørn, angivet som antal pr. halvtimesperiode (n=61).

Tidsmæssig fordeling af trækkende Rørhøg, Blå Kærhøg, Spurvehøg og Musvåge og Fiskeørn ved Hov Nordstrand i foråret 1996. Lyse søjler angiver trækfølgende fugle (disse er ikke medregnet i totalen)

HULDUE *Columba oenas*

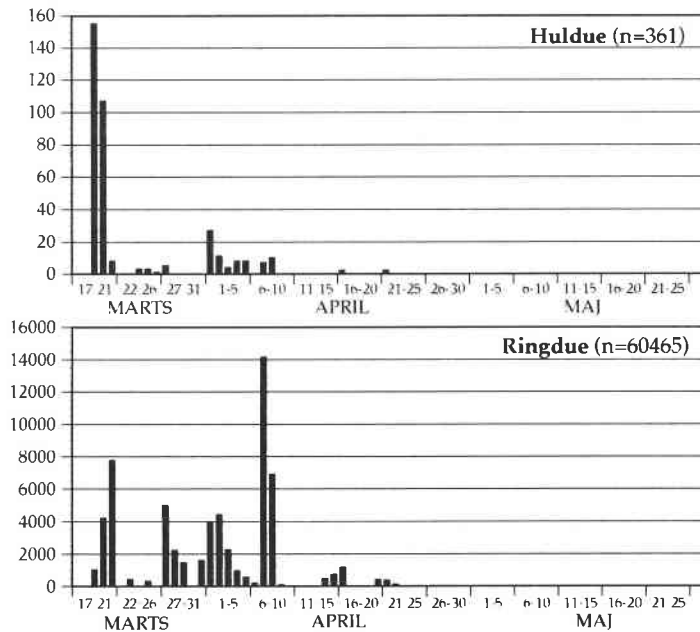
Hov Nordstrand viste sig at være et glimrende duetræksted. For Huldue kom totalen op på 361, takket være et par flotte martsdage. Hulduerne trækker tidligt, og en del fugle kan let være trukket forbi, før sæsonen startede.

De klart bedste dage blev 19/3 155 N og 20/3 107 N. Herudover var de største noteringer 1/4 27 N, 2/4 11 N og 8/4 10 N, mens forårets 2 sidste trak 21/4.

RINGDUE *Columba palumbus*

Ringduen var forårets talrigeste art med i alt 60.465 trækkende. Reelt har der sandsynligvis trukket flere Bogfinker, men langt flere af disse er formodentlig passeret ubemærkede forbi.

På hele 12 datoer trak firecifrede tal med 20/3 4.206, 21/3 7.752, 27/3 4.987, 2/4 4.413, 7/4 14.162 og 8/4 6.891 som de bedste dage (se figur 10). Sidste større dag blev 16/4 med 1.187, og gennem hele maj sås ofte mindre flokke på trækforsøg.

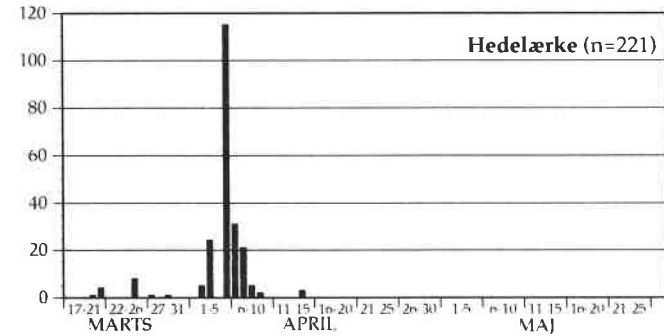

Tidsmæssig fordeling af trækkende Huldue og Ringdue.

HEDELÆRKE *Lullula arborea*

En af forårets store positive overraskelser var trækket af Hedelærker. I alt 221 trækkende kom i bogen i perioden 20/3-14/4. Dette kan sammenlignes med en forårstotal for hele landet på 658 i 1994 (Christensen *et al.* 1996).

Trækket kulminerede primo april, hvilket er noget senere end normalt for arten. De største dage var 3/4 24 N, 5/4 115 N, 6/4 31 N og 7/4 21 N. Enkelte rastende fugle sås.

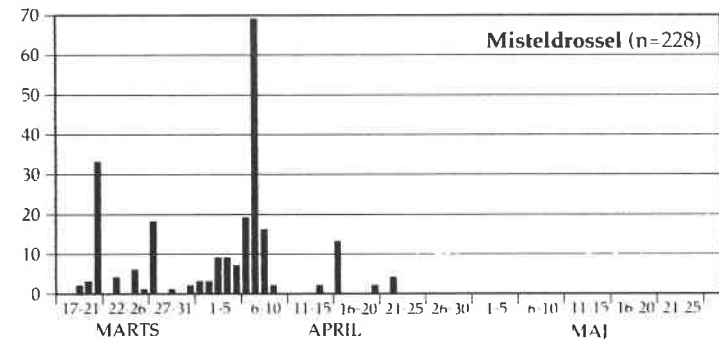
Tidsmæssig fordeling af trækkende Hedelærke

BJERGVIPSTJERT *Motacilla cinerea*

I alt 9 trækkende Bjergvipstjerter blev set på datoerne 27/3, 30/3, 1/4, 6/4, 8/4 (2), 9/4 og 15/4 (2).

MISTELDROSSEL *Turdus viscivorus*

Denne art skuffede med kun 228 trækkende. Størsteparten trak primo april, de største dage var 21/3 33 og 7/4 69. Kun få rastende fugle, max 11/4 4, og den sidste sås 8/5

Tidsmæssig fordeling af trækkende Misteldrossel

FUGLEKONGE *Regulus regulus*

Fuglekongetrækket toppede 16-20/4 med en lille optakt 7-8/4. Den 17/4 rastede således hele 500, og af øvrige høje tal kan nævnes 8/4 100, 16/4 200, 18/4 40 og 19/4 50. Forårets sidste Fuglekonge blev mærket 23/4.

RØDTOPPET FUGLEKONGE *Regulus ignicapillus*

Ikke færre end 6 fugle blev det til, hvoraf de 5 første blev ringmærket: 17/4 1 hun, 18/4 1 han, 19/4 1 hun og 21/4 2 (han+hun). Endelig hørtes en syngende han uden ring 22/4.

BOGFINKE & KVÆKERFINKE *Fringilla coelebs montifringilla*

Trækket startede ultimo marts med 21/3 1551 som første større dag. Kulminationen faldt i starten af april med 5/4 14.347, 7/4 15.889, 8/4 5.090 og 11/4 4.145 som de bedste dage. I alt noteredes 59 899 trækkende og 12 dage gav firecifrede træketal. På alle de større trækdage var andelen af Kvækerfinker ubetydelig, men disse kulminerer normalt sidst i april, hvor der var dårlig dækning af morgentrækket. Sidste Kvækerfinke trak 15/5. For trækkets sæsonmæssige forløb se figur.

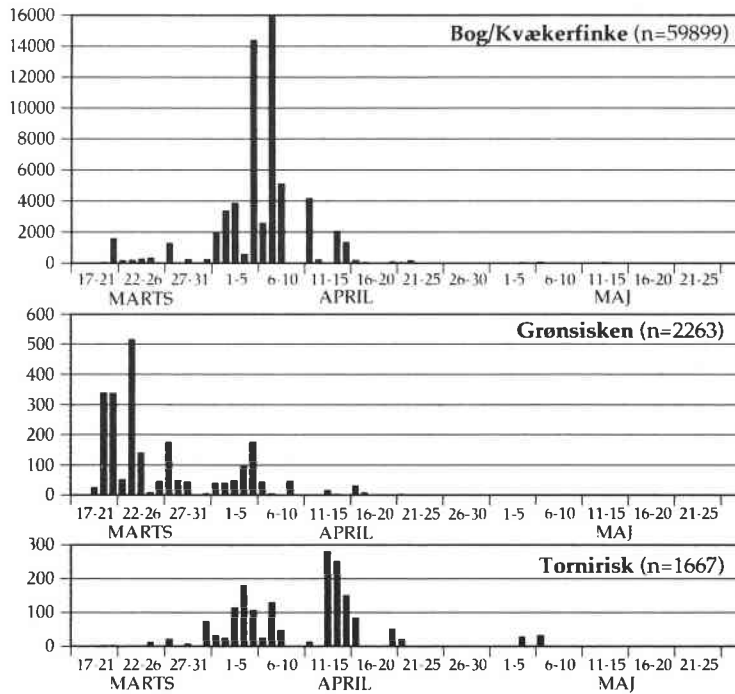
GRØNSISKEN *Carduelis spinus*

I alt 2.263 trækkende med kulmination i dagene 20-23/3. De største dagstotaler var 20/3 337 N, 21/3 336 N og 23/3 514 N. Sidste dag med over 100 blev 5/4 175 N, og de sidste 2 trak 21/4 (se figur).

Flokke af rastende Grønsiskener sås dagligt i sommerhusområdet i marts.

TORNIRISK *Carduelis cannabina*

Første større dag var 31/3 med 72, og de bedste dage (>150) blev 4/4 179, 13/4 280 og 14/4 250. I alt 1 667 trækkende (se figur).

Tidsmæssig fordeling af trækkende Bog/Kvækerfinke, Grønsiken og Tornirisk.

	marts	april	maj	total
Spurvehøg		2		2
Vendehals		1	1	2
Landsvale			1	1
Skovpiber		1	5	6
Gærdesmutte	2	58	4	64
Jernspurv	5	94	12	111
Rødhals	3	189	6	198
Nattergal			1	1
Rødstjert		6	13	19
Solsort	34	27	17	78
Sangdrossel	1	9	2	12
Vindrossel		1		1
Kærsanger			1	1
Rørsanger			15	15
Gulbug			2	2
Gærdesanger			29	29
Tornsanger			67	67
Havesanger			17	17
Munk		24	21	45
Skovsanger		3	1	4
Gransanger		40	4	44
Løvsanger		16	86	102
Fuglekonge	5	184		189
Rødtoppet Fuglekonge		5		5
Grå Fluesnapper				3
Broget Fluesnapper		5	8	13
Halemejse	5	7		12
Sumpmejse	3	4		7
Sortmejse	1	1		2
Blåmejse	4	14	6	24
Musvit	14	12	12	38
Træløber	2			2
Korttået Træløber		1		1
Stær			1	1
Bogfinke	3	22	1	26
Grønirisk	2	2	3	7
Grønsiken	1			1
Tornirisk		3	9	12
Gråsisken		5	1	6
Dompap		9	8	17
Kærnebider			1	1
Gulspurv	2	11	6	19
Rørspurv			1	1
Total (43 arter)	87	756	363	1206

Resultat af ringmærkning på Nordlangeland - forår 1996

Skovfugletællerkursus 1996

Martin Søgaard Nielsen

Åbenbart er vi fynboer noget langsomme i optrækket, for tilmeldingerne til kurset udeblev, hvorfor arrangørerne, Morten Nielsen og Michael Mosebo Jensen (MMJ), ikke turde bestille nogen hytte. Meget kort tid før væltede det ind med tilmeldinger, og så havde vi lige pludselig brug for en hytte! Lederne fik travlt og resultatet blev Kerteminde Vandrerhjem.

Det var en dejlig lørdag morgen d. 20. april, og vi mødtes ved vandrerhjemmet kl. halv syv med højt humør og en god vejrudsigt i baglommen. Vi var ca. en tyve stykker, som blev fordelt ud i grupper på tre-fire med en leder i hver. Hver gruppe skulle så undersøge nogle skove. Folk kørte i hver sin retning, og vi (MMJ, Kaj Pedersen og jeg) kørte til Ulriksholm sydvest for Kerteminde. Vi startede fint med årets første Løvsanger for os alle tre, hvorefter det gik slag i slag. Det er nogle spændende og for os totalt ukendte skove, og det viste sig da også, at der gemte sig lidt hist og her.

Da vi havde undersøgt skoven og var på vej tilbage til bilen, opdagede vi pludselig lidt træk hen over hovedet på os. Først en Spurvehøg, så en Rød Glente, derefter en Vandrefalk! Efterfulgt af en Rørhøg, tre musvåger og endnu en Rød Glente. Det var virkelig fedt, og så blev vi jo mere

opmærksomme på luftrummet deroppe! Hvad kunne det ikke blive til?

Da vi kom hen til skovene ved Østergård opdagede vi en Lærkefalk og en Blå Kærhøg, som også var på træk. Ja, det blev da bedre og bedre. Vi fik checket skovene og luftrummet, som gav to Lærkefalk mere, men det var svært at nå det, vi gerne ville, for vi skulle være tilbage på vandrehjemmet kl. ca. halv fem. Vi begav os dog modvilligt tilbage. Vi var spændte på, om de andre hold havde fundet nogen Hulduer, Kernebidere, Ravne eller andet spændende. De havde måske også haft lidt træk?

Holdet der havde været på Hindsholm havde set Kongeørnen rigtig flot, et par Røde Glenter og en Silkehale havde de også haft! Folk blev noget overraskede over vores flotte træktal, for de havde højst set en Musvåge eller en Spurvehøg. Der blev snakket flittigt frem og tilbage om, hvordan skovene så ud, om hvad der var blevet set og hørt m.m. Ole Scharff var noget febrilsk. Han havde om morgenen væddet øl på, at han nok skulle høre Løvsanger inden aften. Tiden var ved at løbe ud, og Løvsangeren havde Ole stadig ikke hørt.

Om aftenen tog vi ned på marinaen og spiste, og Ole måtte gi' øl, fordi

han havde tabt sit væddemål. Efter endt aftensmad kørte vi ud for at se efter Skovsnepper ved Mølleskoven nord for Kerteminde. Det blev dog til en del Natugler i stedet. Da vi kom hjem, var det ellers tid til at se dynen. Næste morgen startede med morgenmad ude ved vandet. Det var virkelig bare dejligt. Herefter skiltes vi igen for at undersøge de sidste skove, inden vi vendte næsen hjemad.

Der skulle have været en opfølgning d. 8. juni, hvor vi bl.a. skulle kigge efter sangere, Pirolo, Hvepse-

våge og meget mere. Dette blev desværre aflyst p.g.a. for mange afbud! Meget ærgerligt.

Alt i alt var det et rigtig godt kursus, med nogle virkelig gode ledere for de forskellige grupper. En succes kan man vel roligt kalde det. Jeg synes, det var et godt initiativ, og jeg håber meget, at der kommer flere af lignende slags, da det jo især også fremmer kendskabet og sammenholdet blandt de fynske ornitologer.

Tak til jer alle for et par gode dage.

En and

Sten Pedersen

Under optælling i Egensedybet i Odense Fjord var der i en flok krikænder en Amerikansk Krikand. I forbindelse med at jeg lavede en beskrivelse til Sjældenhedsudvalget, kunne jeg ikke lade være med at undres over, at en amerikansk and skulle tage hele turen over Atlanten for at slå sig ned i Odense Fjord. Jeg begyndte derfor at besøge og forespørge i lokale fugleparker og senere at opspore lokale fugleholdere.

En nordfynsk fugleopdrætter fortalte da, at han i vinter havde mistet en Amerikansk Krikand, som fløj fra ham, inden han fik den stækket og ringet. Han fortalte også, at ænder

opdrættet i fangenskab næsten altid vendte tilbage. Det var sket for ham ofte!

Mit gæt er derfor, at Danmarks 12. og måske også 11. og 10. iagttagelse af Amerikansk Krikand drejer sig om undslupne fangenskabfugle, og at det sikkert er den samme. Næmlig den, som blev udruget i branddammen ved Idrætsanlægget midt i Otterup! Da antallet af fugleparker og private fugleholdere f.eks. i England og Tyskland er meget større end i Danmark, er det heller ikke sikkert, at de første 9 iagttagelser i Danmark af Amerikansk Krikand er spontane forekomster.

Kommentar til "En and"

Tim Hansen

At bedømme om en sjældenhed optræder spontant eller ej er altid svært. Nogle mener, at stort set alle hits, måske med undtagelse af svaler og sejlere, må være undslupne fra fangenskab. Andre betragter en sjældenhed som spontan, med mindre den: 1. Kan tale, 2. Spiser af ens hånd. Virkeligheden er ikke overraskende en anelse mere nuanceret.

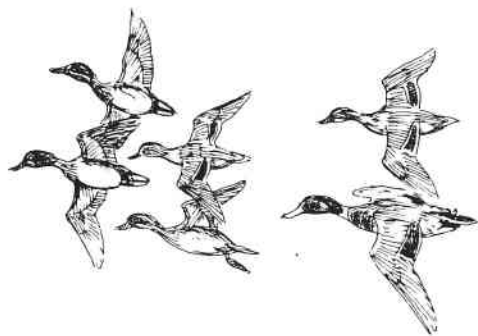
Når det drejer sig om nordamerikanske andefugle, fristes mange til at dømme "undsluppen", fordi disse er relativt almindelige i fangenskab. Ikke desto mindre er det bevist, at ænder kan tage, og jævnlige tager turen Nordamerika - Europa.

Et hurtigt kig i "Rare Birds" og "Sjældne Fugle i Danmark" viser at - Der er fund i Europa af Snegås, Gråand, Sortbrun And, Amerikansk Pibeand, Amr. Krikand, Spidsand, Blåvinget And, Halsbåndstroland og Brilleand, der har været ringmærket i Nordamerika. På De britiske Øer er

der 700 fund og i Sverige over 60 fund af de 3 almindeligste svømmeænder: Amr. Krikand, Amr. Pibeand og Blåvinget And. - På De britiske Øer ses hovedparten om efteråret, mens næsten alle fund i Sverige er fra april-maj.

Da det ikke lyder sandsynligt, at britiske parkænder oftest stikker af om efteråret, og svenske kun om foråret, må man formode, at skandinaviske forårsfund drejer sig om fugle, der har krydset Atlanten det foregående efterår eller tidligere og så følger sine europæiske "kammerater".

På den baggrund bør alle de danske fund af Amerikansk Krikand betragtes som spontane, idet alle godkendte fund er fra april-maj. Det samme mener jeg bør gælde Sten Pedersens Krikand, der blev set i april, da det lyder mere sandsynligt, end at den skulle være stukket af under en isvinter, have overlevet denne og først blive opdaget sidst i april.

Fra felten

Tim Hansen

Perioden er medio maj - medio november. For at det ikke skal blive en halv årsrapport, vil behandlingen derfor blive noget hit-fikseret! De fleste observationer kommer fra Keldsnor Fuglestation, hvor Martin Jesen fra Als har været observatør hele efteråret.

En ad. **Islom** passerede Vesteregn 12/10 (FET, OHG). I Egensedybet rastede 3 **Nordiske Lappedykkere** med 200 **Toppede** 13/11 (KDJ). Der var 2 Nordiske samme sted og tid sidste år. Hørseklint havde en **Nordisk** 1/11 (MMJ) og Dovns Klint 3 trækkende i oktober (KNF). **Suler** set fra Hørseklint: 1 d.1/11 (NLA), 1 d.7/11 og 2 d.14/11 (MMJ).

I Gulstav Mose var man på en DOF-tur fra Ribe 28/9 heldige at se en flyvende **Rørdrum**. En anden langbenet sag var en **Sort Stork**, der trak S ved Fredmosen 4/9 (OHG). Ellers blev der ikke set storke i efteråret på Sydlangeland!

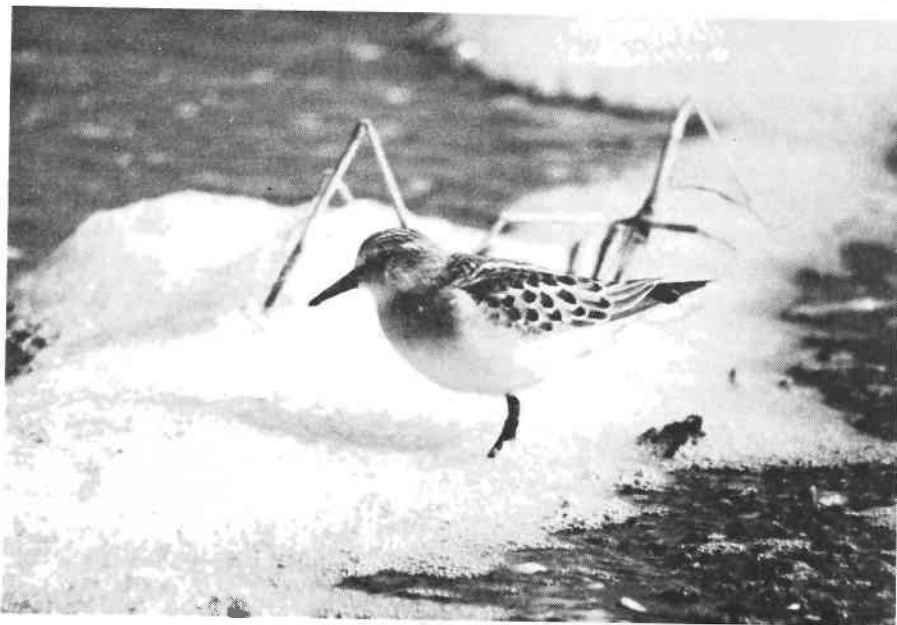
I Keldsnor oversomrede 4 **Sangsvaner** og 1-2 **Bramgæs**. Sidstnævnte blev set i pæne tal på Sydlangeland i efterårsferien. 3800 trækende + ca. 7000 **Knortegæs** 17/10 og dagen efter 2000 Bramgæs og 2700 Knortegæs (KNF). Alle disse gåseflokkede blev checket grundigt, og det gav bonus 18/10, hvor en 1k **Rødhals Gås*** passerede Dovns Klint i en flok Knortegæs (THH, NLA). **Blisgæs** var ankommet til Jersore 14/11, hvor 48 blev talt (NLA). En ad. han **Kongederfugl** trak forbi Dovns Klint 30/10 (KNF) og samme sted trak 308 **Havlitter** 12/11 (MMJ). En **Lille Skallesluger** han fra 9/8 og frem var endnu en typisk vinterfugl i Keldsnor denne sommer.

Rovfugletrækket skuffede for flere arters vedkommende, men 1146 **Hvepsevåger**, der trak 29/8 på Sydlangeland, var den højeste dagstotal her i over 10 år (KNF).

En gammel **Havørn** har været hele perioden ved søerne på Syfy. Den har vist nok været her i 4 år nu! Nordtyske eksperter kalder den en sandsynlig hun. Derudover har der

været et par løse ungfugle samme sted, foruden to på Langeland og 28/10 en gammel **Havørn** på Monnet (PVR) Efterårets største **Musvåge**-dag blev 6/10 med 3600 trækkende ved Arreskov Sø (FLB). En **Slangeørn*** trak SØ ved Keldsnor 8/6 (HÆG, OHG). Over Bispeengen i det nordlige Odense trak en ad. **Lille Skrigeørn*** 4/8 (Per Sønnichsen). En ung **Kongeørn** opholder sig i skrivende stund (med. nov.) ved Fønsskov på Vestfyn. Sydlangelands **Fiskeørnetotal** blev på ca. 60 stk. i efteråret, mens 6 **Aftenfalke** blev set (KNF). Til gengæld blev det kun til 5 **Vandrefalke** her.

En **Plettet Rørvagtel** blev set i det lille mudderhul på vejen ud i Keldsnor 21/9 (MMJ). Ligesom alle andre steder i landet blev der set rigtig mange **Dværgryler** i september: F.eks. 41 Søgårds Mose 15/9, 40 Nr. Nørå Strand 19/9 og 46 Jersore 19/9 (THH). **Kærløbere** er kun set i Bøjden Nor 4/8 (GKN) og i Østerøse 10/9 (THH). Sydlangeland havde i alt 17 **Alm. Kjøve** i efteråret (KNF). 2 **Sorthovede Måger** er set i perioden: 1 3k Thurø Sund 14-15/7 (JSA, THH) og 1 1k Brændegård Sø 24/10 (NLA). I samme kategori en 1k **Sabinemåge** fra Dovns Klint 12/10 (OHG, KNF). Langelands første fund.

Overalt i Vesteuropa sås mange Dværgryler dette efterår

MMJ har som sædvanligt set masser af alkefugle ved Horseklint: Flest **Alk/Lomvie** 9/11, hvor 174 trak og fra 7/11 21 **Tejst. Søkonge** er set følgende dage: 5 d. 1/11, 12 d 7/11, 6 d. 9/11, 6 d. 14/11 og 3 d 15/11. Desuden en rastende **Søkonge** i Keremunde Marina 17/11 (Ivan Beck).

Sydlangelands største due dag var 22/10, hvor 25.600 **Ringduer** trak ved Dovns Klint (KNF, MMJ). I skumringen 17/10 sås en **Natrvn** ved Gulstav (SØB). En trækkende **Lille Flagspætte** i Tryggelev Nor 28/8 blev den første i amtet i adskillige år (THH). Det er glædeligt med 3 forskellige **Grønspætter** i perioden fra Langesø, Højby og Odense Universitet (MMJ, THH).

Bjerglærker er set i Tryggelev Nor med 8 trækkende 15/10 (FET), 18 rastende Gulstav 16/10 (KNF) og 4 Østerøse 16/11 (MMJ) SØB så en

Sortstrubet Bynkeflugl hun ved Vesteregn 5/8 - den første i amtet siden 1989! Ved Lunden på Sydlangeland rastede en meget sen **Stenpikker** 12/11 (MMJ) Over Knudshoved trak hele 2065 **Vindrosler** 18/10, hvoraf 1500 var i én flok! (MSN)

Amtets anden **Fuglekongesanger** blev pillet ud af et net i Gulstav Mose 13/10 (JSA, OTØ) og 3 dage senere fangedes endnu en på Knudshoved af Lars Hansen. En **Rødtoppet Fuglekonge** rastede ved Minimuseet i Tryggelev Nor 15/9 (THH, NRA).

Efterårsferiens mest markante indslag var en stor **Blåmejse**invasion, der ikke mindst gav ringmærkerne i Gulstav Mose sved på panden med 500 mærkede på en uge! (JSA, OTØ) På klinten trak 3300 **Blåmejsere** 17/10, og samme dag var en **Hvidvinget Korsnæb** på trækforsøg samme sted (KNF, THH, OHG).

Fuglekongesanger, Gulstav Mose, oktober 1996

Havfugletræk ved Horseklint

Michael Mosebo Jensen

Det er i skrivende stund blevet november, og selv om det også er en efterårsmåned, anses fugletrækket stort set for at være overstået. Der er imidlertid ingen grund til at holde op med at se efter trækkende fugle af den grund. Det lyder paradoksalt, det ved jeg godt, men Horseklint taler sit tydelige sprog i disse første novemberdage.

Natten til den 1. november i år havde det blæst hårdt fra vestlig retning, så jeg mødte op bag busken og stillede teleskopet i stilling. Det første, der skete var, at de rastende Ederfugle - omkring 7000 - skulle tilbage, hvor de kom fra, før vinden (og muligvis strømmen) førte dem afsted. Det kom de i de første morgentimer ledsaget af enkelte Sort- og Fløjsænder. Antallet af disse tre dykandearter kan svinge meget gennem november og vintermånederne, men en god tommelfingerregel er, at er der blæst (helst mindst 4 på Beauforts skala), er der også dykænder, der skal tilbage til deres lokale rasteplasser ud for Horseklint.

Tilbage til den 1. november, for pludselig sprang vinden i NV, og de disede tre kilometers sigt, der havde indsnævret forhåbningerne noget under morgenkaffen, åbnede sig mod Samsøs og Røsnæs' skrænter, mens skydækket begyndte at vige. En Alk

fløj omkap med en Nordisk Lappedykker, og mulighederne syntes med ét uanede. Det blev dog kun til små tal af deciderede havfugle denne formiddag, men efter fynsk middelfstandard godt nok: 9 Rider, 5 Søkonger, 16 Tejster, 1 Lomvie og 9 Alk/Lomvie. Niels Larsen kom og afløste mig ved 11-tiden, og indtil kl. 14.30 skulle yderligere 2 Søkonger, 8 Tejster, 23 Alk/Lomvie og 1 Sule omkring Horseklint.

Selv om havfugletrækket er set bedre sådan en novemberdag, var luften alligevel "krydret" af andre trækbevægelser. Foruden et tydeligt indtræk af Stære, Sanglærker, Gråkrager, Råger, Alliker, Krikænder (350 i alt) og Hvinænder, der alle i den hårde vind sætter deres lid til Fyns Hoveds skærmende høje, var der fugle i baglandet, der begyndte at røre på sig. En Ringdueflok bragte tanker hen på det tidlige forår, da de steg til vejrs og satte kursen mod Fyns Hoved. En Nøddekrige forsøgte sig to gange direkte mod nord, en Halemejseflok foretog nærmest en eksplosion af en opstigning og satte ligeledes ud over Pivhøj, mens tre flokke af Små Korsnæb foretog den velkendte rundtur langs Tornen mod Fyns Hoved og tilbage igen over Jøvet. En opsummering. Sådan en tidlig novemberdag kunne der iagttages

ges fire forskellige slags træk fra Horseklint.

1. Indtræk af fugle, der skal afsted til vinterkvartererne mod syd og vest, hvorfor en SV-vind af god styrke (4-5 Beaufort) er brugbar til at pejle efter Fyns Hoved med. Fyns Hoved Feltbiologiske Station nævner i deres bog "*Hindsholm, naturhistoriske undersøgelser 1977-1994*" ydermere dårlig sigt som en fremmede faktor for at koncentrere indtrækket i området (p 34).

2. Bevægelser op mod vinden hos fugle med "uro i kroppen". Dette ses i øvrigt ofte om efteråret hos eksempelvis Mursejlere og Svaler, der i kraftig nordenvind beslutsomt sætter kursen mod Samsø.

3. Kompensationstræk, som finder sted p.g.a. afdrift fra lokale rastområder. Begrundelsen: Kraftig påvirkning fra vinden og vandets strømninger. Dette er typisk for dykænder og alkefugle.

4. Det egentlige havtræk, som på den nævnte novemberdag var eksemplificeret med den enlige Sule, de 9 Rider + de alkefugle, der kom fra Kattegat. Som det skal ses senere, er dette træk også et slags kompensationsstræk, bare en langt større kompenseringsfor afdrift end det lokalt betingede, nævnt i 3. Desuden er det også i høj grad bundet til det egentlige efterårstræk (jvf. også senere).

Vi skal lige have nogle data, inden vi går videre.

Dag	4	20	21	1	4	5	7	9	18	2	3	5	14	17	11
Måned	okt	okt	okt	nov	nov	nov	nov	nov	nov	dec	dec	dec	dec	dec	jan
År	86	95	95	96	95	96	96	96	95	95	95	95	95	94	95
Vindret	NV	NV	NV	SV	N	SV	SV	SV	NV	SØ	Ø	Ø	Ø	NV	NV
Styrke	6	6	5	4	7	4	4	5	4	4	3	6	5	2	6
Observatør	fes	mmj	mmj	mmj nla	thh hel	mmj	mmj	mmj	mmj otø	mmj	mmj	mmj	mmj	mmj	mmj
Sule	109		14	1			1								
Mallemuk	1		1		1										
Sodfarvet skræpe	1				1+ 1sp										
Ride	2	9	359	9	74	2		6				2			104
Alk/Lomv		425	388	32	277	5	5	204	34	57	42	285	23		48
Tejst		4		24	1	2	21	11	1	3	1		7	1	
Søkonge				7	10		12	6	5	3	1		3	9	
Lunde	1														
Storkjove			1												
Gråmåge	2														
Ederfugl	-	-	1600	7000	-	2710	5400	1500	800	2500	3180	1530	3100	150	300
Krikand				350					283						

Fig. 1.: Havfugletræk ved Horseklint, okt - jan

Efter at have set på noterne fra observationerne af havfugle ved Hørseklint er det tydeligt, at de "rigtige havfugledage" med for Fyns vedkommende store forekomster af Suler og Rider samt mulighed for gæstevist af Sodfarvet Skråpe, Storkjove og Mallemuk forekommer i hård N(V)-vind - og logisk nok i den periode, hvor disse arter trækker sydover. Bjarne Bertel beskriver dette fænomen ganske fortrinligt i sin bog "Fugle over Skagen", Them 1994 (pp 148-9): Efteråret på vore breddegrader domineres hyppigt af vind fra den vestlige sektor. Lavtrykspasager, der uddybes over Nordatlanten, vandrer østover med dis, tåge, regn og blæst. Vindene omkring et lavtryk blæser imod uret, og en typisk passage registreres i Danmark

ofte som følger: Vinden starter med at friske op fra syd (eller sydøst). Luften fortættes, det bliver diset, og en lidt trykkende stemning antyder, at noget er "i gære". I løbet af et døgn slår vinden om i sydvest og tager til, mens en regnvejsfront passerer. Efter denne når vinden sin maksimale styrke direkte fra sydvest og vest, for siden at aftage fra nordvest (eller nord) med opklaring og solrigt vejr.

Afhængigt af hvor lavtrykket er centreret, drives fugle fra Nordatlanten og Biscaya-bugten ind i Skagerak og Nordsøen, såvel nord som syd om De britiske Øer. Via farvandene nord for Skotland og Den engelske Kanal intensiveres havfuglenes forekomst i de danske farvande, hvor fugle presses mod øst og nordøst.

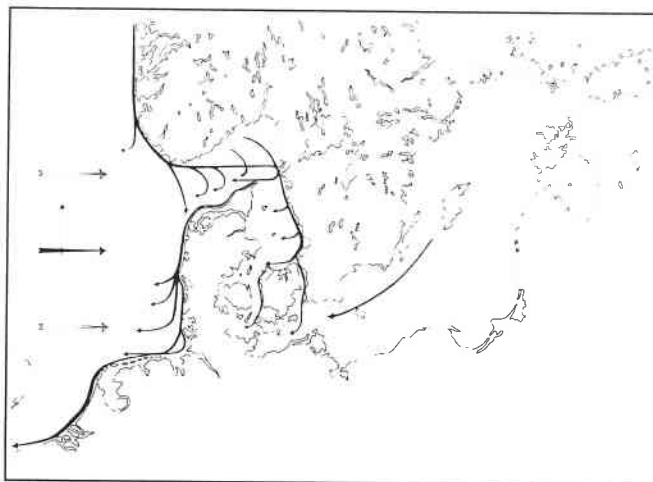

Fig. 2: Kuling fra vest

Sort pil angiver vindretningen
Hvid pil angiver trækrets afdriftsretning

Således havner de ofte flere hundrede kilometer fra deres oprindelige tilholdssteder, f.eks. helt inde i Kattegat. Dette gælder ikke mindst kjover, skråper, stormsvale, Mallemukker, Suler og Rider....

Hvad havfugletræk angår, er der imidlertid mange uskrevne blade endnu, men at det i overensstemmelse med de trækfæssige traditioner er vejrforholdene, der i første omgang afgør, hvor og hvornår fuglene forekommer, er et uomtvisteligt faktum".

Som det fremgår af fig. 1 kan gode ridetage også forekomme senere end november. Således sås 104 den 11. jan. 1995. Jeg havde den dag stået på Hørseklint fra kl. 9.00 til 10.30 og spejdet ud over havet uden at se én eneste, og besluttede mig så til at tage Fyns Hoved med, inden det gik

hjemover igen. Fra kl. 11.00 til 13.45 kom de så, flere ganske tæt på klinten, og fortsatte mod SV. Det ville jo være herligt, hvis trækobservationer kunne foregå fra Fyns Hoved. NV-vind giver som regel flot og klart vejr, der sætter udsigten oppe fra Baesbanke i relief, samtidig med at klinten sætter en decideret vindskærm op for den kraftige blæst, hvis man bevæger sig ud til kanten. Imidlertid er det ikke almindeligt, at Fyns Hoved udkonkurrerer Hørseklint. Hindsholm-bogen beskriver også store ridetal fra januar. Omkring 1000 returtrækkende vurderes det den 23/1 og 25/1-1993, som var stille dage efter "kraftige storme og orkaner", hvor "store flokke af rider blæste ned i Storebælt" (p. 140).

Fig. 3: Aftagende kuling fra nordvest

Dette kort - omstændig fig. 2 er lånt fra Bjarne Bertels "Fugle over Skagen"

Klaus Malling Olsens "Danmarks Fugle - en oversigt" DOF 1992, angiver, at der overvintret 50.000-300.000 rider i Kattegat. På denne måde ligner rideforekomsterne alkefuglenes. Som det ses i fig. 1 giver NV-vind på 5-6 Beaufort i oktober store tal af Alk/Lomvie (425 d. 20/10-95 og 388 dagen efter), mens der også i december er pæne obs. (max 285 d. 5/12-95), ligesom der fulgte 48 Alk/Lomvie med Riderne den omtalte januardag (11/1-95) - også kun set fra Fyns Hoved i øvrigt. Men bemærk lige vinden d. 5/12-95: Samme styrke som på de gode oktoberdage, men fra øst! Det ses ligeledes, at de foregående dage (2/12 og 3/12-95) havde henholdsvis SØ4 og Ø3 med pæne Alk/Lomvie-tal. Der er altså her tale om kompen-sationstræk fra "lokale" rastep-ladser. Det angives af J. Rudfelt i "Årsrapport over Fugleobservationer i Danmark 1984-87", at skibstællinger i 1987 viste store koncentrationer af Lomvier i Skagerak (90.000-120.000) foruden 20.000-25.000 både øst for Skagen og lige nord for Sjælland. Alke påvises at overvintre i Kattegat ud for Djursland i et antal på 30.000-35.000 samt 4000-6000 umiddelbart nord for Sjælland (pp. 98-100). Derfor er det sandsynligt, at de ligesom Riderne bliver presset ned under vinde fra nordlige retninger, men det forklarer ikke de 285 d. 5/12-95 under længe-revarende østlig vindpåvirkning. Interessant er det ligeledes at sam-

menligne Ride- og Alk/Lomvie-talene d. 20/10 og 21/10-95. Vinden var stort set identisk de to dage, og jeg husker, at jeg havde forrygende travlt med notesbogen begge dage. En stor forskel var der imidlertid: Mens Alk/Lomvie-tallet var uhyre konstant, steg rideforekomsten fra 9 til 359 - en endnu mere markant træghed end set 11/1-95, hvor de lod vente på sig i nogle timer.

Her de sidste dage i skrivende stund ses en udvikling i alk/lomvieforekomsten under konstant SV-vind på 4-5 Beaufort. Sammenlignes dagene 1.-5.-7.-9. november 1996 ses en pludselig kraftig stigning fra 5/11 med 5 til 9/11 med en livlig trafik på 204. En mulig forklaring ses i Hindsholm-bogen (p. 36): "Derimod er forekomsten af alkefugle og dykænder nok i højere grad påvirket af strømforholdene..." Dette forhold modvirkes dog i forekomsten af Tejst og Søkonge, som i samme periode (primø november 1996) ses optræde med max.tal d. 1/11 og 7/11, hvor Alk/Lomvie-tallet er i bund (fig. 1) Således også med Ederfugle-tallet: 9/11 kompenserer kun 1500 (den dag med 204 Alk/Lomvier), mens d. 7/11 med kun 5 Alk/Lomvie fremviser 5400 Ederfugle.

Der er altså noget, der ej stemmer; men lad det være en ekstra charme ved den vedholdende spejden bag den uvurderlige busk ved Horseklint!

Nyt fra bestyrelsen

Michael Mosebo Jensen

Opmærksomme læsere vil bemærke, at det er længe siden denne spalte har ytret sig - det skal dog ikke forveksles med aktivitetsniveauet i bestyrelsesarbejdet:

Økonomien har det stadig godt - godt over de 100.000 melder kasserer Kaj Pedersen. Der er endda netto over 30.000 ekstra, som bliver indfriet fra amtet, så snart årets optællere får indleveret deres materiale. Vi lægger ud med økonomien, ikke fordi det nødvendigvis er det vigtigste lokalforeningsmæssigt, men det er det i hovedforeningen for tiden, og det bør afspejle sig lokalt. I al enkelhed er der brugt flere penge på fuglebeskyttelse, end der er til rådighed i hovedforeningen. På det seneste repræsentantskabsmøde blev tilkendegivelser om en mere professionel regnskabsføring parret med positiv respons om økonomisk hjælp fra de bedrebemidlede lokalafdelinger. I tråd hermed har vi i Fyns lokalbestyrelse besluttet, at de 75.000, vi alligevel havde sat til side til at arbejde godt i Merkurbanken, ville være mere naturlige som udlån til hovedforeningen. Aftalen kan dog opsiges med 3 mdr's varsel.

Formidling er mange ting, og med diverse åbent-hus møder har vi da fået lidt gang i lokalet på Risingskolen, men vi tror, at der er brug for en anden vinkel også. Et bibliotek sigtet er, at det skal indeholde bøger,

som ikke kan lånes på et almindeligt bibliotek, og som kan give inspiration til folk, der vil bearbejde ornitologisk materiale. Målet er at få en komplet samling over ornitologiske udgivelser på Fyn samt alle lokalafdelingers tidsskrifter og lokalrapporter. Der vil blive udarbejdet en bogliste, hvorefter hjemlån på op til 2 måneder kan starte. Biblioteksgruppen, som består af Morten Nielsen og Kurt Due, vil få en fast rubrik her i bladet - så følg udviklingen.

Fugleregistrering Efter vi fik nedsat vores fuglestationsudvalg, har der været fast observatørdækning af Langeland forår og efterår. Vi håber også på at få besat posten på Nordlangeland i foråret. Derimod satser vi ikke de samme ressourcer på ringmærkning i foråret, da området ikke er optimalt til dette formål. Til gengæld må man sige, at en total på 2500 ringmærkninger i Gulstav Mose dette efterår er helt pænt med det relativt beskedne antal netdage, der har været tid til hos vore lokale ringmærkere Ole Tønder og Jacob Sterup Andersen, og det var ikke Blåmejser alle sammen, selv om de bidrog pænt.

Generalforsamling

Afholdes mandag d. 3. februar 1997 kl. 19.00 i
Filmlokalet på Risingskolen i Odense.

Dagsorden:	
1 Valg af dirigent	8 Valg til repræsentantskabet
2 Formandens beretning	Følgende er på valg. Flemming Byskov, Søren Bøgelund og Michael Mosebo Jensen. Alle modtager genvalg
3 Fremlæggelse af revideret årsregnskab for 1996	9. Eventuelt
4 Budget for 1997	
5 Valg til bestyrelsen	Forslag fra medlemmer skal for at kunne gøres til genstand for en generalforsamlingsbeslutning være formanden Flemming Byskov i hænde senest 14 dage før generalforsamlingen.
Følgende er på valg Flemming Byskov, Ib Hellesen og Kaj Pedersen Ib Hellesen ønsker ikke genvalg. Bestyrelsens kandidat til pladsen er Jens Bækkelund.	
6 Valg af revisor	Efter generalforsamlingen vil Per Bak vise lysbilleder fra en tur til Mongoliet
7 Forslag fra medlemmer	

Møder

Åbent-Hus møderne i lokalet på Risingskolen fortsætter i foråret. Bl.a. er foredrag og fuglestemmekursus under planlægning. Mere herom i næste nummer. Foreløbigt er fastlagt:

Onsdag d. 15. januar fra kl. 19.00:
Kom og få en fuglesnak Læs de nyeste tidsskrifter, kig i bibliotekets mange bøger og rapporter Niels Larsen serverer kaffe, te, øl og vand

Tirsdag d. 25. februar kl. 19.00:
"Gæt en fugl" med Flemming Byskov Få prøvet din iagttagelsesevne Store præmier - små præmier - trøstpræmier.

Ekskursioner

NØRRESØ RUNDT

Søndag d. 8. dec. kl. 9.00
Mødested: Brændegård
Tilmelding til lederen
Steen Bak Henriksen, 62 62 34 76
Efter et kig ud over Brændegård Sø skal Nørresø rundes på traditionel vis med fremvisning af dykænder, Store (og måske Små) Skalleslugere og diverse vintersmåfugle. Vi håber, Vandstæren har indfundet sig denne vinter ved Silkeå, hvor vi slutter af Varighed ca. 3 timer (turen gennemføres under forudsætning af godkendelse fra ejerne. Oplysning herom ved tilmelding).

HELNÆS

Søndag d. 12. jan. kl. 9.00
Mødested: P-pladsen lige efter dæmningen
Tilmelding til lederen:
Michael Mosebo Jensen, 65 35 34 04
Selv i sidste istunge vinter lå der fint med dykænder i farvandet vest for Helnæs Ederfugle, Havlitter, Bjergænder m.m. Desuden alkefugle, bl.a. op til 5 Søkonger Vi starter med at spejle fra mødestedet, for siden at begive os ud på Maden Her står der også af og til gæs, evt. Sædgæs

FYNSK ØRNETUR

Søndag d. 26. januar
Ved tilmelding til lederen, Flemming Byskov, tlf. 65 98 22 18, vil det blive meddelt, hvor de fynske ørne flyver rundt denne vinter Vi vil så drage ud for at kigge på dem Sidste sæson sås både Kongeørn og Havørn stationært gennem længere tid Ring til Flemming og hør nærmere om tid og sted for de store vingefang

GÅSETUR TIL BALLUM

Søndag d. 9. februar
Mødested: Den store rundkørsel (Odense S), kl. 6.00
Tilmelding til lederen
Michael Mosebo Jensen, 65 35 34 04
Sidste år måtte vi desværre aflyse, men rekognosceringsturen et par dage forinden var fremragende med det overvældende, gakkende kor af Kortnæbbede Gæs over hovedet og til alle sider i frostklart morgenrøde ved Ballum Sluse Senere kom der både Vandrefalke og Bjerglærker, som vi kunne varme os ved For det var koldt - meget koldt - så tag godt med varmt tøj med Vi kører tilbage sidst på eftermiddagen efter et smut til Saltvandssøen Husk pas!

Skagenstur 1996

Martin Søgaard Nielsen

Skagenstur i Kr Himmelfartsferien forbinder de fleste nok helst med sol, sydøstenvind og godt med fugle. Sådant så det desværre ikke ud, da vi mødtes ved Rytmeposten i Odense før afgang. Det var koldt, overskyet og de lovede regnvejr de næste par dage. Det kunne ikke slå os fynboer ud. Fuglelinien var checket, og de havde bl.a. haft Blåhals, Hvidhalset Fluesnapper, Havørn m.m. deroppe, så det var bare om at komme afsted. Ved Middelfart samlede vi Thomas Buus op, og så var vi fuldtallige.

Da vi nåede Skagen, begyndte solen faktisk at skinne, og så steg vores humør også et par grader. Vi startede med en tur i Ellekrattet, hvor vi fik at vide, at der, lige før vi kom, havde været en Blåhals. Vi ledte længe, men forgæves. Det eneste træk, der var, var nogle Musvåger, vi havde overhalet et stykke nord for Ålborg (tror vi nok). Vi besluttede derfor at køre ned til havnen for at kigge efter bl.a. Gråmåge. Det endte med, at vi sad ude ved molen og kiggede på Mallemukker og Suler. Buus ville så gerne se en Gråmåge, og det endte da også med, at han fandt en selv langt ude ved en fiskekutter. Det viste sig faktisk, at der var to! Om aftenen tog vi ud til Nordstranden. Her obsede vi lige en god *Mellemkjo*, hvilket var ovenud tilfredsstillende.

Næste morgen skulle vi tidligt ud af fjerene, så vi kunne komme ud på Grenen og havobse. Det blev faktisk en rigtig god morgen med 6 Tejster, mange lommer, kjoer, ænder og et par Dværgefalke, og utroligt mange småfugle på trods af den megen vind. Vi syntes, at vi havde set en masse, og kl. ca. halv otte begyndte vi at pakke sammen. Det kom vi til at fortryde! Senere på dagen fik vi nemlig at vide, at en Hvidnæbbet Lom var trukket forbi kl. halv otte, og en til et kvarter senere! Tænk, at vi var så tæt på. Det var næsten ikke til at bære, og Buus og undertegnede blev både gule og grønne af ærgrelse.

Om formiddagen tog vi ud til Storkelit for at kigge efter *Markpiber*, idet vejret virkelig ikke var til andet. Vi startede med en Lærkefalk og en syngende Hedelærke, men *Markpiber* var der dog ikke noget af. Da vi var på vej tilbage til bilerne, begyndte *Markpiberen* helt overraskende at synge lige for næsen af os. Rigtig fedt! Gyvelstien var næste mål, og der var helt godt liv. Vi hørte en Karmindompap, og en Grå Fluesnapper vakte stor begejstring. Begejstringen for vejret var dog knap så stor, for det var begyndt at regne for alvor. Resten af dagen blev brugt på en kort regnfuld obs ved Nordstranden, og så ellers en god eftermiddag.

Om aftenen hyggede vi og snakkede lidt om kendetegn på havfugle m.m.

Lørdag formiddag besluttede vi at tage hjem, idet regnen stadigvæk silede ned. Vi tog over Vejlerne for bl.a. at kigge efter Pomeransfugl. Der mødte vi Torbjørn Eriksen, som havde spændende nyt fra Rømø. Han fortalte at der var blevet opdaget en Langnæbbet Sneppeklire (af Tim Hansen, Odense!) ved Lakolk, og at der også skulle være: Amerikansk Pibeand, Hvidbrystet Præstekrave, Sandterne, Hedehøg og Skestork. Lige i nærheden skulle der også være Sorthovedet Måge og Lattermåge (ha-ha)! Folk fik maden galt i halsen, og jeg selv tabte både næse og mund. Der var ingen tvivl. Vi skulle bare afsted, og det kunne ikke gå hurtigt nok. Nogle blev helt paniske. Søren Gjaldbæk tog en cigaret i næsten ét sug, Buus fik maden galt i halsen, og selv Michael Mosebo og Ib Hellesen fik lidt hitfeber! De utrolige mange og flotte Sortterner vi så på, blev pludselig ikke længere prioriteret så højt.

Så gik det ellers ned gennem Jylland, så hurtigt vi nu kunne. Søren havde fået rygeforbud i sin egen bil, så han drønedes adskillige gange i forvejen, for at holde og ryge på en rasteplads, indtil vi andre kørte forbi, hvilket vi morede os kosteligt over. Vi havde jo ikke et minut at spille! Selv Hvid Stork ved Vesløs og Brøns kørte vi hastigt forbi. Det blev tørvejr og solskin, men lige før vi nåede

Rømø, begyndte det at styrte ned igen. Da vi kom, stod der allerede nogen og kiggede, og vi var sikre på, at de lige kunne vise os sneppekliren. Men ak og ve, den var ikke at se. Vi kiggede efter den i 2 timer uden at se den, men det var heller ikke nemt i det moglevejr! Men vi så nogle rigtig flotte *Sandterne*, 2-3 flotte *Hedehøge*, en flot Blå Kærhøg, 3-4 *Hvidbrystede Præstekraver*, 3 *Dværgeterner* og en masse andet. Humøret var noget delt. Nogen var helt vildt skuffede over at være kommet 10-15 minutter for sent, andre var glade for at have set Sandterne, Hedehøg m.m. Fælles var det dog, at alle var trætte.

Alt i alt kan vi konkludere, at selv om vi var meget uheldige med de allersjældneste fugle, så havde vi alligevel en rigtig god tur, indeholdende en god gang hitfeber her til sidst.

Jeg vil takke jer allesammen for en god tur, med håb om at se jer igen næste år.

